

D

E

B

A

T

*Kære læsere,
I dette nummer er debatemet
køn i akademia. Et emne som
kan synes fortærsket, men som
ikke desto mindre er uhyre rele-
vant. Mange studerende og an-
satte ved danske universiteter
oplever, hvordan forestillinger
om køn har betydning for deres
dagligdag. Vi spillede bolden op
til lektor Maja Horst, som i sin
dagligdag som forsker ofte kon-
fronteres med kønsrelaterede
problemstillinger.*

God fornøjelse!

Mvh.

Debatredaktionen.

OFFER ELLER TYKHUDET ELEFANT?

Af Maja Horst

For et stykke tid siden over-
hørte jeg to mandlige kol-
leger tale om en kvindelig for-
sker, som netop havde holdt
oplæg. Den ene var hørligt im-
poneret og sagde noget i ret-
ning af følgende: 'Hun er godt
nok skarp – det er ikke så tit
man hører en kvinde være så
teoretisk skarp'. I første om-
gang hæftede jeg mig faktisk
ved rosen, men senere dæmre-
de dens implicitte præmis. Det
tror jeg dog ikke, at min kolle-
ga selv lagde mærke til. Og jeg
gjorde ham heller ikke op-
mærksom på det. I stedet mo-
rede jeg mig lidt, og brugte se-
nere episoden som en eksem-
plarisk historie om, hvad kvin-
der kan komme ud for i akade-
miet: Ja, man behandles ofte
anderledes end mænd. Jævnligt
er det problematisk og ind-

imellem bliver det decideret
diskriminerende.

Men hvordan skal man
egentlig forholde sig til den
problematik? En mulighed er
at gå til eksplicit modangreb –
at træne sig i at se uretfærdig-
heder og upassende opførsel så
snart de forekommer og slå
hårdt ned med det samme. Jeg
beundrer kvinder (og mænd),
der kan gøre det med præcisi-
on. Selv er jeg dårlig til det.
Jeg opfatter først tingenes
medbetydninger lidt efter, de
er foregået. Og når jeg prøver
at gøre opmærksom på uret-
færdigheder, er jeg bange for
at ende i en offerrolle. Og det
vil jeg i hvert fald ikke! Det er
ikke, fordi jeg ikke synes, det
er synd for ofre, men jeg har
en stærk instinktiv modstand
mod selv at blive et offer. Der-
for har min ubevidste strategi
nok i højere grad været at blive
så tykhudet, at de fleste for-
nærmelser og uretfærdigheder
glider af. Dybest set siger
ovenstående bemærkning jo ik-
ke noget om, hvorvidt jeg er
teoretisk skarp, men kun noget
om hvordan min kollega tæn-
ker – og jeg er heldigvis ikke
afhængig af hans opmærksom-
hed.

At blive tykhudet er i mine
øjne generelt en meget velvalgt
strategi i akademiet. Det er jo
ikke kun kvinder, der jævnligt
bliver behandlet på en proble-
matisk måde. Hvis man vil
overleve og bevare sit gode hu-
mør, er det derfor en god stra-
tegi at indstille sig på uretfær-
digheder og prøve at lade være
med at tage dem for tungt.
Frem for alt må man sikre sig,
at man ikke bliver påvirket
sådan, at man selv begår den

samme slags uretfærdigheder. Specielt når man begynder at stige i graderne. Et langt stykke af vejen har man jo selv enorm indflydelse på, hvordan man har det med sin dagligdag og karriere. Men det gælder selvfølgelig kun i et vist omfang.

For man er jo også afhængig af andres vurdering i akademiet. Og dermed kan kvinder, stå i en situation, hvor det betyder en del, hvad min kollega mener om kvinders teoretiske formlen. Der er grænser for, hvor meget man selv kan styre performativiteten i sin dagligdag. Et af de steder, hvor jeg oplever dilemmaet tydeligt, er i min rådgivning af yngre kvinder om karriereplanlægning. Som forskerskoleleder omgås jeg en meget stor gruppe dygtige, stærke og fokuserede kvinder, og jeg taler jævnligt med dem om planlægning af familieliv og karriere. Og her støder jeg faktisk på et fundamentalt problem. Jeg kan jo ikke sige til dem, at det ikke

betyder noget, om man får børn. Jeg har selv oplevet det, og jeg har set det mange gange hos andre: Det kan være rigtig svært at få en international forskerkarriere til at hænge sammen med at få børn. Det skal ikke forstås sådan, at det ikke kan lade sig gøre. Men det er ærligt talt lidt af en udfordring. Skal man så sige det – eller skal man hellere lade være for ikke at skræmme dem væk fra det ene eller det andet? Spørgsmålet er også, hvad der er det bedste at gøre set ud fra et ledersynspunkt. Er det diskrimination at gøre opmærksom på den svære work/life-balance for kvinder? Eller er det netop diskrimination at tie?

Naturligvis er det også svært for mænd at få en forskerkarriere til at hænge sammen med familielivet. Men statistikkerne er på mændenes side: Det er stadig dem, der besidder flest af de høje stillinger i Akademia. Det er ikke blot en morsomhed, at der stadig er så store forskelle på antallet af kvindeli-

ge og mandlige professorer. Det er ikke sjovt, at ligeløn stadig er en drøm. Og jeg er heller ikke sikker på, at det er sjovt, at det tilsyneladende er de kvindelige ph.d.studerende, som går ned i tid for at få familielivet og ph.d.'en til at fungere (selvom man må glæde sig over alle de mænd, som holder barselsorlov). Og skulle man ikke råbe lidt mere op om det og forlange forandring?

Men så er det, at modviljen mod at gøre sig selv til offer atter melder sig. Det interessante er, at den netop bunder i en fast overbevisning om, at hvis man først ender i offerrollen, så har man tabt. Så har strukturerne vundet over det individuelle liv. Men hvordan skal man gøre modstand mod nogle strukturer, som man ikke engang tør anerkende findes?

Maja Horst, Lektor
Institut for Ledelse, Politik og
Filosofi
Copenhagen Business School